

BACKGROUND REPORT

PRAGUE **PRAŽSKÝ**
STUDENT **STUDENTSKÝ**
SUMMIT

EU

Evropská energetická unie

Autorka: Jana Fialová
Imprimatur: Martin Mezenský, Jakub Mazanec
Jazyková úprava: Jakub Kopřiva
Grafická úprava: Jan Hlaváček

Model EU

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro potřeby XXI. ročníku Pražského studentského summitu.
© AMO 2015

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
Žitná 27, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz
IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

1 Úvod

Energetika patří k základním kamenům evropské integrace již od roku 1953, kdy bylo založeno Evropské sdružení uhlí a oceli (ESUO).¹ Zatímco například v oblastech zemědělství nebo obchodu vznikly společné evropské politiky a v mnoha dalších odvětvích byla během šedesátiletého vývoje výrazně posílena spolupráce členských států, v případě energetiky k hlubší integraci zatím nedošlo. Ačkoli jsou stanovené předpisy upravující oblast energie na evropské úrovni, v praxi existuje 28 vnitrostátních regulačních rámců.² Tuto situaci má změnit evropská energetická unie, která se řadí mezi priority Junckerovy Komise.³

Podle místopředsedy Komise Maroše Šefčoviče se jedná o nejambicióznější evropský energetický projekt od vzniku ESUO.⁴ Kromě zajištění bezpečnosti dodávek a vzniku jednotného trhu s elektřinou je jejím cílem i zvýšení energetické účinnosti a používání čistších zdrojů energie. Plánovaný evropský energetický systém má být dlouhodobě udržitelný a má také přispívat ke zvyšování konkurenceschopnosti evropské ekonomiky.

2 Proč potřebujeme energetickou unii

Základním cílem evropské energetické unie je poskytnout spotřebitelům, tedy domácnostem a podnikům, na území Evropské unie konkurenceschopnou a cenově dostupnou energii a zajistit bezpečnost dodávek. K tomu však bude třeba výrazná proměna energetického systému, který v současnosti není dostatečně efektivní.

V roce 2014 bylo do Evropské unie dovezeno více než 50 % spotřebované energie v ceně přibližně 400 miliard eur, což z EU činí největšího dovozce energie na světě. Situace v jednotlivých členských státech se však výrazně liší. Evropská unie dováží 66 % zemního plynu, přičemž šest států⁵ je zcela závislých pouze na jednom dodavateli a hrozí jim tak větší

---

¹ European Coal and Steel Community. *Encyclopædia Britannica* [online]. [cit. 6. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/topic/European-Coal-and-Steel-Community>

² SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu. [cit. 28. 11. 2015] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2015:80:FIN>

³ Energy union. *European Commission* [online]. [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/index_en.htm

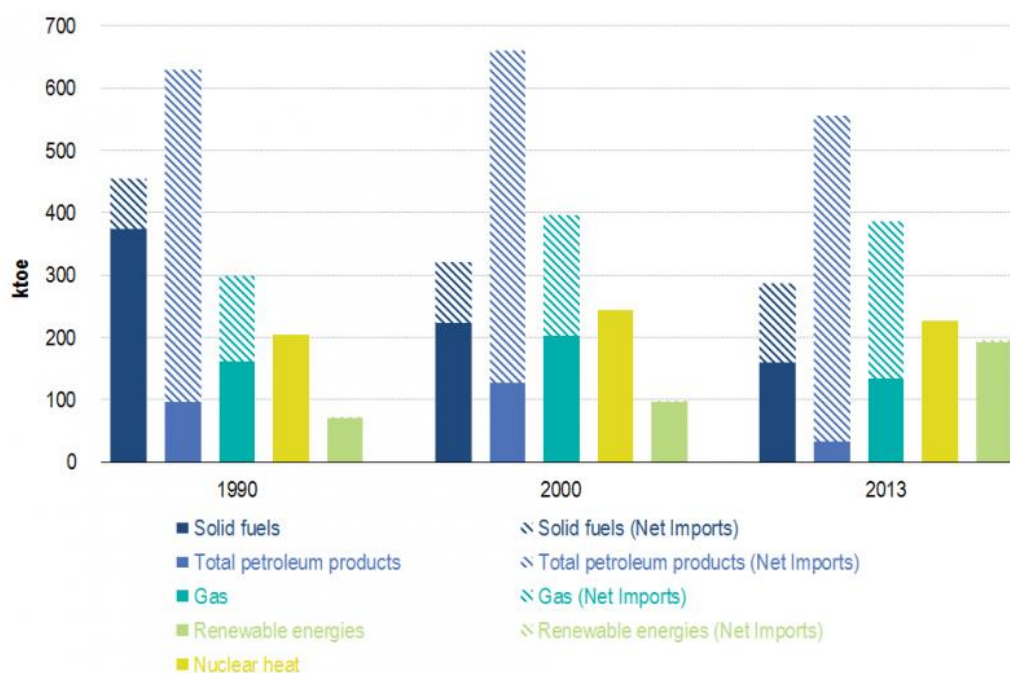
⁴ Energetická unie. *Euractiv.cz* [online]. [cit. 27. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/link-dossier/energeticka-unie-000133>

⁵ Konkrétně se jedná o Bulharsko, Estonsko, Finsko, Litvu, Lotyšsko a Slovensko, které dováží zemní plyn pouze z Ruské federace. Questions and answers on security of energy supply in the EU. *European Commission* [online]. 28. 5. 2014 [cit. 6. 12. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-379_en.htm

riziko výkyvů dodávek.⁶ Ještě horší je situace v případě ropy, u které import představuje 90 %. Na ropných produktech přitom závisí mnoho dalších odvětví. Například doprava, v níž se z 94 % využívají právě ropné produkty, je v současné podobě bez dovozu této suroviny nepředstavitelná.⁷

Ke snížení energetické závislosti by na jedné straně měly přispět úspory dosažené díky efektivnějšímu využívání energie za použití nových technologií. Zároveň se musí dále snižovat podíl fosilních paliv, která jsou v evropském energetickém mixu⁸ postupně nahrazována obnovitelnými zdroji. Pokles spotřeby neobnovitelných zdrojů energie stejně jako podíl dovozu je patrný z grafu 1. V posledním roce však, navzdory dotacím poskytovaným na šetrné zdroje, došlo k opětovnému nárůstu používání těch neobnovitelných v důsledku výrazného poklesu jejich ceny na světových trzích.

Graf 1: Energetická závislost států EU-28 podle zdroje⁹

Dalším problémem je zastarávající infrastruktura, která neodpovídá zvyšujícímu se podílu obnovitelných zdrojů. Podle odhadů Mezinárodní energetické agentury (*International Energy*

⁶ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Energetická účinnost a její příspěvek k energetické bezpečnosti a rámcem politiky do roku 2030 v oblasti klimatu a energetiky. [cit. 28. 11. 2015].

Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2014:0520:FIN>

⁷ Energetická unie: bezpečná, udržitelná, konkurenceschopná a cenově dostupná energie pro Evropu. *Evropská rada, Rada Evropské unie* [online]. Naposledy aktualizováno 11. 6. 2015 [cit. 27. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/energy-union/>

⁸ Energetický mix je směs různých zdrojů energie, které daný stát nebo region využívá.

⁹ Energy trends. *Eurostat* [online]. [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Energy_trends

Agency, IEA) bude do roku 2025 třeba investovat do výroby, přepravy a distribuce energie 1,3 bilionu eur. V současnosti však investory odrazuje rozdílné uspořádání trhů ve 28 členských státech. Zároveň je nutné upravit systém přidělování subvencí provozovatelům zařízení na výrobu energie z určitých, nejčastěji obnovitelných, zdrojů.¹⁰ Státní podpora pouze některých zdrojů zkresluje tržní prostředí, ceny neodrážejí skutečné náklady a investorům se nevyplatí investovat do zdrojů, které dotované nejsou. Na dotace v energetice, ať už přímo či nepřímo, Evropská unie v loňském roce vynaložila 120 miliard eur, i když v některých případech nejsou opodstatněné.¹¹

Velkoobchodní ceny elektřiny jsou v evropských zemích relativně nízké v celosvětovém měřítku, ale stále jsou o 30 % vyšší než ve Spojených státech.¹² Vytvořením integrovaného energetického trhu by bylo možné dosáhnout výhodnějších podmínek pro spotřebitele. Ti si totiž v současnosti v některých státech mohou vybírat pouze mezi malým množstvím dodavatelů a téměř nemohou ovlivnit, jak vysokou částku budou za elektřinu platit. Vyšší ceny elektřiny také snižují konkurenceschopnost podniků oproti jiným ekonomikám, zejména v odvětvích s vyšší energetickou náročností.

Maloobchodní cena, tedy výsledná cena pro spotřebitele, zahrnuje kromě nákladů na suroviny i náklady na distribuci a poplatek na podporu obnovitelných zdrojů. Kromě nich platí mnoho menších spotřebitelů i přírůžku za stabilitu dodávek. Aby bylo možné pokrýt zvýšenou poptávku v občasných špičkách, je třeba zaplatit více elektráren i sítí a zároveň je spalováno více fosilních paliv, než by bylo nutné.¹³

Ačkoli jsou náklady na suroviny nízké, maloobchodní cena je pro řadu spotřebitelů velmi vysoká¹⁴ a výrobci energie z konvenčních zdrojů mají nízké výnosy, v důsledku čehož jim schází peníze například na investice do nových elektráren. Je však třeba zajistit, aby elektrickou

---

¹⁰ V některých členských státech jsou u elektřiny získané z obnovitelných zdrojů garantované výkupní ceny. To může při špatném nastavení pravidel vést k výstavbě zařízení na výrobu energie ze zdroje, pro nějž nejsou v dané zemi nejvhodnější podmínky. Jako příklad můžeme uvést masivní výstavbu solárních panelů v České republice po zavedení tzv. zelených bonusů, tedy zvýhodnění výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů.

¹¹ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Evropská strategie energetické bezpečnosti.

[cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2014:0330:FIN>

¹² SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE. Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu. [cit. 28. 11. 2015] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2015:80:FIN>

¹³ Co přinese spotřebitelům nová koncepce trhu s elektřinou? *Evropská komise* [online]. 15. 7. 2015 [cit. 28. 12. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5351_cs.htm

¹⁴ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE. Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu. [cit. 28. 11. 2015] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2015:80:FIN>

rozvodnou síť neohrožovaly výpadky a aby zůstala stabilní i v době, kdy zrovna nesvítí slunce nebo nefouká vítr. Součástí řešení tohoto problému může být přesouvání části spotřeby do chvil, kdy je přebytek elektřiny například díky výrobě z obnovitelných zdrojů.¹⁵

3 Jak bude energetická unie vypadat

Podle **Balíčku opatření k energetické unii**, který Komise předložila v únoru 2015 má energetická unie stát na pěti pilířích, které jsou úzce propojené a vzájemně se doplňují a posilují. Jsou jimi:

- bezpečnost dodávek energie, solidarita a důvěra;
- plně integrovaný evropský trh s energií;
- energetická účinnost přispívající ke zmírnění poptávky;
- dekarbonizace hospodářství;
- výzkum, inovace a konkurenceschopnost.¹⁶

3.1 Bezpečnost dodávek energie, solidarita a důvěra

V poslední době se čím dál více ukazuje zranitelnost Evropské unie vůči rizikům výkyvů externích dodávek. Často uváděným příkladem je přerušení dodávek zemního plynu z Ruska na Ukrajinu v letech 2006 a 2008/2009.¹⁷ Právě z Ruska pochází třetina evropských dodávek ropy a zemního plynu. Evropská komise chce zajistit odběr plynu minimálně od tří různých dodavatelů, aby byly podobné výpadky v budoucnu minimální a aby se snížilo riziko, že Rusko bude svého postavení využívat pro podporu svých geopolitických zájmů.¹⁸

Kromě dodavatelů mají být diverzifikovány i trasy, po nichž je plyn přepravován. Podle Komise je třeba zintenzivnit práci na takzvaném jižním koridoru, aby mohly plyn do Evropy dodávat i středoasijské státy. Na mnoha místech v Evropě již fungují terminály pro příjem zkapalněného

¹⁵ Co přinese spotřebitelům nová koncepce trhu s elektřinou? *Evropská komise* [online]. 15. 7. 2015 [cit. 28. 12. 2015]. Dostupné z: [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-15-5351_cs.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5351_cs.htm)

¹⁶ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE. Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu. [cit. 28. 11. 2015] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2015:80:FIN>

¹⁷ GURZU, A. Europe's energy (dis)union. *Politico.eu* [online]. Naposledy aktualizováno 12. 10. 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.politico.eu/article/europe-energy-union-community-infrastructure-pipelines-interconnectors-plan-juncker/>

¹⁸ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Evropská strategie energetické bezpečnosti. [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2014:0330:FIN>

plynu¹⁹ a připravuje se středomořský plynárenský uzel,²⁰ do kterého by mohl být plyn přivádět různými trasami z různých zdrojů. Podobný postup je doporučen i pro střední a východní Evropu.

Financování výstavby nové infrastruktury má mimo jiné obstarávat nový Evropský fond pro strategické investice.²¹ K zajištění bezpečnějších dodávek má přispět i větší spolupráce mezi členskými státy, provozovateli přenosových soustav a energetickým průmyslem, posílení spolupráce jednotlivých států v případě krize dodávek a v neposlední řadě transparentnější smlouvy o dodávkách plynu.

3.2 Plně integrovaný vnitřní trh s energií

Ačkoli už existují energetické projekty, na kterých spolupracuje několik členských států, některá území Evropské unie zůstávají nadále energeticky izolovaná. Důvodem je nedostatečná přeshraniční přepravní soustava, která by měla být vylepšena zavedením nových vysokonapěťových dálkových propojení (tzv. supersítí) a nových technologií na skladování energie.²² V listopadu 2015 Evropská komise předložila aktualizovaný seznam projektů společného zájmu (*Projects of Common Interest, PCIs*). Z celkem 195 klíčových projektů, které budou hrát zásadní roli ve vytváření energetické unie, je 108 zaměřeno na trh s elektřinou.²³

K úplné integraci evropského trhu s elektřinou je v první řadě zapotřebí přísné prosazování stávajících právních předpisů a dodržování pravidel hospodářské soutěže. Jsou podporována opatření na regionální úrovni, jako je například Plán propojení baltského trhu s energií (*Baltic Energy Market Interconnection Plan, BEMIP*).²⁴ Zároveň je třeba vytvořit flexibilnější trhy, na

---

¹⁹ Zkapalněný plyn je na delší vzdálenosti přepravován po moři nebo po železnici v tzv. kryogenních tancích, což jsou dokonale uzavřené nádoby. Ve zmíněných terminálech (plynárenských uzlech) je LNG opět převeden do plynného skupenství a dále už je distribuován potrubím.

²⁰ Commissioner launches Euro-Mediterranean gas platform. *European Commission* [online]. 11. 6. 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commissioner-launches-euro-mediterranean-gas-platform>

²¹ Evropský fond pro strategické investice. *Evropská rada, Rada Evropské unie* [online]. Naposledy aktualizováno 28. 9. 2015 [cit. 6. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/investment-plan/strategic-investments-fund/>

²² SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE. Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu. [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2015:80:FIN>

²³ Komise zveřejnila klíčové projekty v oblasti energetické infrastruktury, které přispějí k integraci evropských energetických trhů a diverzifikaci zdrojů energie. *Evropská komise* [online]. 18. 11. 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6107_cs.htm

²⁴ Cílem tohoto plánu je ukončit energetickou izolaci Pobaltí a integrovat tuto oblast do energetických trhů EU. Kromě tří pobaltských států plán podepsalo Dánsko, Finsko, Německo, Polsko, Švédsko a Norsko. *Baltic Energy Market Interconnection Plan*. *European Commission* [online]. [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/baltic-energy-market-interconnection-plan>

nichž budou mít spotřebitelé možnost bez zbytečných komplikací nakupovat energii od podniku v jiném členském státě. Spotřebitelům mají být také zajištěny srozumitelné a snadno dostupné informace a finanční pobídky pro úsporu energie.²⁵

3.3 Energetická účinnost jako krok ke zmírnění poptávky

V říjnu 2014 Evropská rada stanovila orientační cíl 27% zlepšení energetické účinnosti²⁶ do roku 2030, který může být v roce 2020 zvýšen až na 30 %.²⁷ Konkrétní opatření však mají probíhat především na vnitrostátní, regionální a místní úrovni. Odvětví s největším potenciálem zvýšení úspor jsou stavebnictví a doprava. Nižší spotřebou energie se sníží míra znečišťování ovzduší i potřeba dovážet suroviny.²⁸

Komise již předložila návrh nařízení, kterým se stanoví rámec pro označování energetické účinnosti štítky.²⁹ V roce 2016 přijde na řadu revize směrnice o energetické účinnosti a směrnice o energetické náročnosti budov, které jsou základními evropskými předpisy pro snižování spotřeby energie zejména v oblasti průmyslu a domácností. Připravován je také nový cíl pro úspory paliva v osobních automobilech, který je úzce svázán se snižováním emisí skleníkových plynů.³⁰

3.4 Dekarbonizace hospodářství

V Rámci politiky v oblasti klimatu a energie je vytyčen cíl na snížení emisí skleníkových plynů o nejméně 40 % oproti stavu v roce 1990 do roku 2030 a minimálně o 80 % do roku 2050.³¹ Základem pro dekarbonizaci hospodářství bude nejen dobře fungující systém pro obchodování

²⁵ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE. Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu. [cit. 28. 11. 2015] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2015:80:FIN>

²⁶ Energetická účinnost je podíl využití energie k vložené energii. Většinou je uváděna v procentech.

²⁷ Energetická unie: bezpečná, udržitelná, konkurenceschopná a cenově dostupná energie pro Evropu. *Evropská rada, Rada Evropské unie* [online]. Naposledy aktualizováno 11. 6. 2015 [cit. 27. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/energy-union/>

²⁸ GURZU, A. Europe's energy (dis)union. *Politico.eu* [online]. Naposledy aktualizováno 12. 10. 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.politico.eu/article/europe-energy-union-community-infrastructure-pipelines-interconnectors-plan-juncker/>

²⁹ Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se stanoví rámec pro označování energetické účinnosti štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/DOC/?uri=CELEX:52015PC0341&from=EN>

³⁰ DENKOVÁ, A. Komise bude po výrobcích žádat ještě úspornější auta. Snažit se musí i řidiči a stát. *Euractiv.cz* [online]. 30. 6. 2015 [cit. 27. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/obchod-a-export0/clanek/komise-bude-po-automobilkach-zadat-jeste-uspornejsi-vozy-snazit-se-ale-musi-i-ridici-a-stat-012737>

³¹ Energetická unie: bezpečná, udržitelná, konkurenceschopná a cenově dostupná energie pro Evropu. *Evropská rada, Rada Evropské unie* [online]. Naposledy aktualizováno 11. 6. 2015 [cit. 27. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/energy-union/>

s emisemi, k němuž Komise předložila návrh směrnice 2015/148 (COD),³² ale i úprava regulace odvětví, na něž se emisní povolenky nevztahují. Evropská unie rovněž usiluje o roli světového lídra, který bude motivovat ostatní státy a iniciovat spolupráci v oblasti obnovitelných zdrojů.

3.5 Energetická unie pro výzkum, inovace a konkurenceschopnost

Je jasné, že bez využití nové generace technologií nemůže Evropská unie dosáhnout vytýčených cílů. Změny jsou potřebné především v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, včetně využívání biomasy a biopaliv. Velký přínos budou mít také inteligentní sítě a inteligentní spotřebiče, které spotřebitelům usnadní přechod na šetrnější zdroje energie. Nemělo by se zapomínat ani na rozvíjení technologií zachycování a ukládání uhlíku (*Carbon Capture and Storage, CCS*) nebo na výzkum v oblasti jaderné energetiky.³³

4 Legislativní návrhy plánované na rok 2016

Rok 2016 má být obdobím, kdy energetická unie skutečně vznikne. Podle Šefčoviče by se Unie měla zaměřit na čtyři priority, jimiž jsou přechod k nízkouhlíkové ekonomice, sociální spravedlnost a důraz na roli spotřebitelů, energetická bezpečnost a předvídatelnost a jistota.³⁴ Fungování celého systému má zajistit systém pro řízení energetické unie (*governance*), který má stát na pravidelně vyhodnocovaných národních plánech pro klima a energetiku. Mimo jiné by měl zajistit, že do roku 2030 Unie splní své cíle pro zvýšení podílu obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti, které jsou na národní úrovni nezávazné. Řada členských států se však brání tomu, aby systém řízení přenášel příliš velké pravomoci na Evropskou komisi. Chtějí si totiž uchovat kontrolu nad vlastním energetickým mixem.³⁵

Šefčovič také informoval o legislativních návrzích, které budou představeny v několika vlnách.³⁶

³² Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1448893058318&uri=CELEX:52015PC0337>

³³ Energetická unie. *Euractiv.cz* [online]. [cit. 27. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/link-dossier/energeticka-unie-000133>

³⁴ Speech by Vice-President for Energy Union Maroš Šefčovič at the Stakeholders Forum on Energy Union *European Commission* [online]. 18. 11. 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-15-6124_en.htm

³⁵ DENKOVÁ, A. Zpráva o stavu energetické unie: co byste měli vědět. *EurActiv.cz* [online]. 18. 11. 2015 [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/clanek/zprava-o-stavu-energeticke-unie-co-byste-meli-vedet-013006>

³⁶ Speech by Vice-President for Energy Union Maroš Šefčovič at the Stakeholders Forum on Energy Union *European Commission* [online]. 18. 11. 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-15-6124_en.htm

- **V únoru 2016** Komise zveřejní návrh revize nařízení pro zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu, novou strategii pro využívání LNG,³⁷ strategii pro oblast vytápění a chlazení a také návrh dokumentu posilujícího kontrolu nad plynovými kontrakty s dodavateli ze třetích zemí.
- **Léto** téhož roku bude zaměřeno na emise skleníkových plynů. Bude představen balíček pro jejich snižování v sektorech mimo systém obchodování s emisními povolenkami a legislativní návrhy na snižování emisí z využívání půdy a na snižování emisí v dopravě a v sektoru budov.
- **Na podzim 2016** pak bude předložen návrh nového uspořádání trhu s elektřinou, směrnice pro obnovitelné zdroje energie i návrh na rozšíření pravomocí Agentury pro spolupráci energetických regulačních úřadů (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators, ACER*).³⁸

5 Obnovitelné zdroje energie

Využívání obnovitelných zdrojů je v současnosti upraveno **směrnicí 2009/28/ES**, podle níž se energií z obnovitelných zdrojů rozumí „*energie z obnovitelných nefosilních zdrojů, totiž energie větrná, solární, aerotermální, geotermální, hydrotermální a energie z oceánů, vodní energie, energie z biomasy, ze skládkového plynu, z kalového plynu z čistíren odpadních vod a z bioplynů.*“³⁹

V roce 2014 pocházelo z obnovitelných zdrojů více než 15 % veškeré spotřebované energie. Jinými slovy lze říci, že obnovitelné zdroje pokrývají potřeby 78 milionů obyvatel EU. Nyní z nich pochází 26 % vyrobené elektřiny a v roce 2030 by to mohlo být až 50 %. Menší podíl mají na vytápění a chlazení, u nichž představují 17 % energie, a pochází z nich také 6 % energie využitě v dopravě. Zvýšení podílu obnovitelných zdrojů ve vytápění a chlazení, stejně jako snižování energetické náročnosti budov patří k prioritám Komise, neboť právě v tomto odvětví se spotřebovává téměř polovina veškeré energie. Zároveň je podporována výroba přímo v místech spotřeby elektřiny. Obnovitelné zdroje ovlivňují také zaměstnanost, v současnosti v tomto sektoru v Unii pracuje 1,15 milionu lidí.⁴⁰

³⁷ Zkapalněný zemní plyn (Liquefied Natural Gas).

³⁸ DENKOVÁ, A. Zpráva o stavu energetické unie: co byste měli vědět. *EurActiv.cz* [online]. 18. 11. 2015 [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/clanek/zprava-o-stavu-energeticke-unie-co-byste-meli-vedet-013006>

³⁹ SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:140:0016:0062:cs:PDF>

⁴⁰ THE EUROPEAN UNION LEADING IN RENEWABLES. *European Commission*. 2015 [cit. 2. 12. 2015]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/cop21-brochure-web.pdf>

Tato směrnice také vytyčila cíl do roku 2020 získávat alespoň 20 % spotřebované energie z obnovitelných zdrojů. Každý členský stát následně vypracoval národní akční plán, ve kterém si stanovil individuální cíle pro elektřinu, topení a chlazení a dopravu. Podíl obnovitelných zdrojů, kterého státy chtějí a mohou dosáhnout, vychází jednak z jejich startovací pozice v době tvorby akčního plánu, jednak z celkového potenciálu k využívání obnovitelných zdrojů. Dosahuje tak hodnot od 10 % na Maltě až po 49 % ve Švédsku.

Kromě těchto cílů obsahují národní akční plány i zamýšlený mix různých obnovitelných zdrojů, a opatření k dosažení stanovených cílů zahrnující spolupráci lokálních, regionálních a národních autorit. V dokumentu jsou uvedené i všechny chystané statistické převody⁴¹ a účast na společných projektech s dalšími členskými státy a třetími zeměmi. Rovněž je zahrnut plán na rozvoj biomasy jakožto energetického zdroje.⁴²

Ve **Sdělení Komise o rámci politiky v oblasti klimatu a energetiky na období 2020–2030** je stanoven závazný cíl, aby nejméně **27 %** veškeré spotřebované energie do roku 2030 pocházelo z obnovitelných zdrojů.⁴³ Do vnitrostátních cílů však nemá být převeden formou právního předpisu EU a státům je tak ponechána větší flexibilita k provádění změn v energetickém systému dle složení jejich energetického mixu, specifických potřeb a dalších okolností.

6 Sporné body

Během jednání o rámci klimaticko-energetické politiky do roku 2030 se některé státy stavěly proti stanovování jakýchkoli společných cílů v oblasti obnovitelných zdrojů. Podle nich má být stanoven společný cíl pouze pro snižování emisí a má být ponecháno na národních vládách, jakým způsobem ho dosáhnou.⁴⁴ Může se jednat například o využití nových technologií pro efektivnější zachycování a skladování emisí uhlíku.

Rovněž je třeba zmínit, že v Evropské unii v současné době vzniká pouze 10 % světových emisí oxidu uhličitého a do roku 2030 by tento podíl měl klesnout na méně než polovinu. Jak již dříve uvedl eurokomisař pro energetiku Günther Oettinger, „myslet si, že s 4,5% podílem na

⁴¹ Statistický převod znamená, že energie z obnovitelných zdrojů, která je vyrobená v jednom členském státě, je dodatečně virtuálně převedena do statistických údajů jiného státu.

⁴² National Action Plans. *European Commission* [online]. [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/national-action-plans>

⁴³ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky v období 2020–2030. Dostupné z: <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/dossier/document/COM20140015.do?appLng=CS>

⁴⁴ Klimaticko-energetické cíle 2030 a pozice ČR. *EurActiv.cz* [online]. Naposledy aktualizováno 11. 11. 2014 [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/link-dossier/klimaticko-energeticke-cile-2030-a-pozice-cr-000104>

globálních emisích můžeme zachránit svět, to není realistické."⁴⁵ Je tedy třeba koordinovat kroky s ostatními státy, především působit na největší světové znečišťovatele⁴⁶ a motivovat je ke změně přístupu k energetice.

Zástupci průmyslu varují, že pokud se bude dále zvyšovat podíl obnovitelných zdrojů, evropské podniky ztratí konkurenceschopnost a část výroby se přesune do zemí s mírnější ekologickou legislativou. Paradoxně tak zpříšňování podmínek v EU může vést ke zvýšení globálních emisí.⁴⁷ Naopak nevládní organizace zaměřené na životní prostředí označují cíle vytyčené Komisí za nedostatečně ambiciózní. Podle nich by se Unie měla snažit co nejrychleji dosáhnout nejvyššího cíle pro polovinu tohoto století, tedy snížení emisí až o 95 % oproti roku 1990.⁴⁸

Zastánci ambiciózní klimatické politiky upozorňují, že i s decestiprocentním podílem na světových emisích je Evropská unie stále třetím největším znečišťovatelem za Spojenými státy a Čínou, a že rozvoj nových technologií může navzdory argumentům průmyslu konkurenceschopnost Unie posílit. Do budoucna bude v řešení tohoto sporu hrát výraznou roli naplňování nové globální klimatické dohody, která vznikla v prosinci 2015 v Paříži a na základě které by se měli do snižování emisí více zapojit všichni významní světoví hráči.⁴⁹

7 Závěr

Plán evropské energetické unie stojí na pěti základních pilířích, jimiž jsou energetická bezpečnost, dokončení vnitřního energetického trhu, zvyšování energetické účinnosti, dekarbonizace hospodářství, a to vše se zaměřením na výzkum, inovace a zvyšování konkurenceschopnosti. Mezi její cíle patří snížení energetické závislosti na dovozu ze třetích zemí, dosažení úspor při využívání energie i zlepšení podmínek pro spotřebitele. Zlomem při

⁴⁵ DENKOVÁ, A. Šéf EU pro energetiku: Se snižováním emisí se zapotíme. *EurActiv.cz* [online]. 31. 1. 2014 [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/clanek/se-snizovanim-emisi-se-evropske-staty-zapoti-tvrdi-sef-eu-pro-energetiku-011499>

⁴⁶ Podle studie vypracované PBL Netherlands Environmental Assessment Agency se mezi největší producenty emisí CO₂ z používání fosilních paliv a z výroby cementu dle celkového objemu řadí Čína, Spojené státy americké, státy EU-28, Indie a Ruská federace. Při přepočtu na obyvatele jsou pak na předních příčkách žebříčku Austrálie, Spojené státy americké, Saudská Arábie, Kanada a Jižní Korea. Trends in global CO₂ emissions: 2014 Report. PBL Netherlands Environmental Assessment Agency. The Hague, 2014. [cit. 6. 12. 2015]. ISBN 978-94-91506-87-1. Dostupné z: http://edgar.jrc.ec.europa.eu/news_docs/jrc-2014-trends-in-global-co2-emissions-2014-report-93171.pdf

⁴⁷ DENKOVÁ, A. Šéf EU pro energetiku: Se snižováním emisí se zapotíme. *EurActiv.cz* [online]. 31. 1. 2014 [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/clanek/se-snizovanim-emisi-se-evropske-staty-zapoti-tvrdi-sef-eu-pro-energetiku-011499>

⁴⁸ EU backing wrong horse in energy transformation race. *Friends of Earth Europe* [online]. 18. 11. 2015 [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <https://www.foeeurope.org/EU-backing-wrong-horse-energy-transformation-race-181115>

⁴⁹ DENKOVÁ, A. Zvýšení klimatických závazků EU po Paříži na stole není. *Euractiv.cz* [online]. 17. 12. 2015 [cit. 27. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/clanek/zvyseni-klimatickych-zavazku-eu-na-stole-neni-i-kdyz-k-nemu-po-parizi-nekteri-hraci-vyzyvaji-013069>

vytváření energetické unie by měl být rok 2016, kdy Komise představí mnoho legislativních návrhů týkajících se dodávek zemního plynu, emisí skleníkových plynů nebo uspořádání jednotného trhu s elektřinou. Podle Komise a podle závěrů Evropské rady z října 2014 by podíl obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie měl do roku 2030 představovat 27 %. Je ponecháno na členských státech, jaké dílčí cíle si stanoví a které z obnovitelných zdrojů budou využívat. Názory na to, zda je tento cíl přehnaně ambiciózní nebo naopak nedostatečný se však různí a je možné, že na základě výsledků dosažených v roce 2020 bude stanovený podíl obnovitelných zdrojů ještě upraven.

Doporučené odkazy

National Factsheets

Aktuální a přehledně zpracované informační materiály o stavu energetiky v každém členském státě vytvořené v souvislosti s cestami místopředsedy Evropské komise Maroše Šefčoviče do jednotlivých států (tzv. *Energy Union Tour*). Dostupné z: http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/state-energy-union/index_en.htm

Eurostat: Energy Trends

Statistiky podílu jednotlivých druhů paliv na celkové spotřebě energie i v rámci členských států, vývoj exportu a importu energie, energetická náročnost jednotlivých ekonomik a mnohé další údaje doplněné o grafy zobrazující trendy v letech 1990-2013. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Energy_trends

Národní akční plány

Plány na dosažení podílu obnovitelných zdrojů energie do roku 2020, které vypracovaly samy členské státy. Naleznete v nich individuální cíle pro elektřinu, topení a chlazení a dopravu i mnoho dalších podrobných informací. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/national-action-plans>

EurActiv: Energetika

Aktuální informace o vývoji evropské energetiky, předkládané legislativní návrhy i prohlášení evropských politiků. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika>

Zdroje

Baltic Energy Market Interconnection Plan. *European Commission* [online].

[cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/baltic-energy-market-interconnection-plan>

Co přinese spotřebitelům nová koncepce trhu s elektřinou? *Evropská komise* [online].

15. 7. 2015 [cit. 28. 12. 2015]. Dostupné z: [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-15-5351_cs.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5351_cs.htm)

Commissioner launches Euro-Mediterranean gas platform. *European Commission* [online].

11. 6. 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commissioner-launches-euro-mediterranean-gas-platform>

DENKOVÁ, A. Komise bude po výrobcích žádat ještě úspornější auta. Snažit se musí i řidiči a stát. *Euractiv.cz* [online]. 30. 6. 2015 [cit. 27. 12. 2015]. Dostupné z:

<http://www.euractiv.cz/obchod-a-export0/clanek/komise-bude-po-automobilkach-zadat-jeste-uspornejsi-vozy-snazit-se-ale-musi-i-ridici-a-stat-012737>

DENKOVÁ, A. Šéf EU pro energetiku: Se snižováním emisí se zapotíme. *EurActiv.cz* [online].

31. 1. 2014 [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/clanek/se-snizovanim-emisi-se-evropske-staty-zapoti-tvrdi-sef-eu-pro-energetiku-011499>

DENKOVÁ, A. Zpráva o stavu energetické unie: co byste měli vědět. *EurActiv.cz*

[online]. 18. 11. 2015 [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/clanek/zprava-o-stavu-energeticke-unie-co-byste-meli-vedet-013006>

DENKOVÁ, A. Zvýšení klimatických závazků EU po Paříži na stole není. *Euractiv.cz* [online].

17. 12. 2015 [cit. 27. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/clanek/zvyzeni-klimatickych-zavazku-eu-na-stole-neni-i-kdyz-k-nemu-po-parizi-nekteri-hraci-vyzyvaji-013069>

Energetická unie. *Euractiv.cz* [online]. [cit. 27. 11. 2015]. Dostupné z:

<http://www.euractiv.cz/energetika/link-dossier/energeticka-unie-000133>

Energetická unie: bezpečná, udržitelná, konkurenceschopná a cenově dostupná energie pro Evropu. Evropská rada, Rada Evropské unie [online]. Naposledy aktualizováno 11. 6. 2015 [cit. 27. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/energy-union/>

Energy trends. *Eurostat* [online]. [cit. 28. 11. 2015]. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Energy_trends

Energy union. *European Commission* [online]. [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/index_en.htm

EU backing wrong horse in energy transformation race. *Friends of Earth Europe* [online]. 18. 11. 2015 [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <https://www.foeeurope.org/EU-backing-wrong-horse-energy-transformation-race-181115>

Evropský fond pro strategické investice. *Evropská rada, Rada Evropské unie* [online]. Naposledy aktualizováno 28. 9. 2015 [cit. 6. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/investment-plan/strategic-investments-fund/>

GURZU, A. Europe's energy (dis)union. *Politico.eu* [online]. Naposledy aktualizováno 12. 10. 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.politico.eu/article/europe-energy-union-community-infrastructure-pipelines-interconnectors-plan-juncker/>

Klimaticko-energetické cíle 2030 a pozice ČR. *EurActiv.cz* [online]. Naposledy aktualizováno 11. 11. 2014 [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/link-dossier/klimaticko-energeticke-cile-2030-a-pozice-cr-000104>

Komise zveřejnila klíčové projekty v oblasti energetické infrastruktury, které přispějí k integraci evropských energetických trhů a diverzifikaci zdrojů energie. *Evropská komise* [online]. 18. 11. 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6107_cs.htm

National Action Plans. *European Commission* [online]. [cit. 29. 11. 2015]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/national-action-plans>

Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se stanoví rámec pro označování energetické účinnosti štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/DOC/?uri=CELEX:52015PC0341&from=EN>

Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1448893058318&uri=CELEX:52015PC0337>

Questions and answers on security of energy supply in the EU. *European Commission* [online]. 28. 5. 2014 [cit. 6. 12. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-379_en.htm

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Energetická účinnost a její příspěvek k energetické bezpečnosti a rámec politiky do roku 2030 v oblasti klimatu a energetiky.

[cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2014:0520:FIN>

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Evropská strategie energetické bezpečnosti. [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2014:0330:FIN>

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE. Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu. [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2015:80:FIN>

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky v období 2020–2030. Dostupné z: <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/dossier/document/COM20140015.do?appLng=CS>

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:140:0016:0062:cs:PDF>

Speech by Vice-President for Energy Union Maroš Šefčovič at the Stakeholders Forum on Energy Union. *European Commission* [online]. 18. 11. 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-15-6124_en.htm

THE EUROPEAN UNION LEADING IN RENEWABLES. *European Commission*. 2015 [cit. 2. 12. 2015]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/cop21-brochure-web.pdf>

Trends in global CO₂ emissions: 2014 Report. PBL Netherlands Environmental Assessment Agency. The Hague, 2014. [cit. 6. 12. 2015]. ISBN 978-94-91506-87-1. Dostupné z: http://edgar.jrc.ec.europa.eu/news_docs/jrc-2014-trends-in-global-co2-emissions-2014-report-93171.pdf

Top partneři

Generální partner
Pražského studentského summitu

Hlavní partner
Modelu OSN

Hlavní partner Modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Univerzitní partner

Hlavní partner Modelu EU

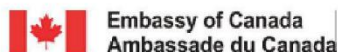
Partner jednání

Partner zahájení

Partneři Modelů

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Mediální partner

Partner Chronicle

Za podpory

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky